

ΤΟ ΣΠΗΛΛΑΙΟΝ ΦΥΤΙΔΙ ΣΑΜΗΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ (Ἄριθμ. 3.500)

Ἰπὸ Ἄνας Πετροχείλου.

Εὐρίσκεται εἰς ἀπόστασιν 3 χλμ. πρὸς Δ. τῆς Σάμης πλησίον τοῦ χωρίου Ν. Βλαχάτα εἰς τὴν κοινότητα τοῦ ὁποίου ὑπάγεται.

Ἱστορικόν: Ἡ διακόσμησις ἐξώστου οἰκίσκου τοῦ χωρίου Βλαχάτα διὰ σταλαγματιῶν, προεκάλεσε τὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑλληνοτσεχοσλοβακικοῦ Συνεργείου Σπηλαιολόγων ἐπιστρεφόντων ἐκ τῆς ἐξερευνησεως τοῦ θαράθρου «Ἄγ. Ἐλε-

Εἴσοδος σπηλαίου Φυτίδι. Ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ: Δνὶς Ν. Κανέλλη, κ. κ. Γ. Μπαρνιαῖς, Μ. Καλᾶς, Ο. Ὀντρουτσέκ Αἰμίλ. Τσουφαλῖκ, Γεράσιμος, Α. Πετροχείλου.

Φωτογραφία Ἄνας Πετροχείλου.

ούσα». Ζητηθεῖσαι πληροφορίαι τῆς προελεύσεώς των ἔφεραν εἰς φῶς ἄγνωστον σπήλαιον ἀσήμαντον εἰς μέγεθος καὶ ἐμφάνισιν ἀλλὰ σπουδαιότατον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως (προϊστορικόν).

Ἡ ἐξερεύνησίς του ἐπραγματοποιήθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1966. Ἔλαβον μέρος ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ἡ γράφουσα, ὁ κ. Μπαρνιαῆς καὶ ἡ Δις Ν. Κανέλλη μέλη τῆς Ε.Σ.Ε. Ἀπὸ Τσεχοσλοβακικῆς πλευρᾶς, οἱ κ.κ. Ε. COUFALIK, Μ. KALA καὶ Ο. ONDROUCEK.

Τὸ σ π ῆ λ α ι ο ν. Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου ἄλλοτε πλάτους 25 μ. X 1,5 ὕψος, σήμερον εἶναι προσχωμένη ὑπὸ φερτῶν ὑλικῶν, περιορισθεῖσα εἰς ἄνοιγμα πλάτους 2X0,80 μ. ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὀγκόλιθος ἐμποδίζων τὴν ἀνετον ἐπίσκεψιν.

Τὸ σπήλαιον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα πολὺ ἐπικλινῆ θάλαμον διαστάσεων μῆκους 30X25X1-1,5μ. ὕψος. Μεγάλαι ποσότητες φερτῶν ὑλικῶν ἔχουν εἰσχωρήσει ἐκ τῆς ἄλλοτε εὐρείας εἰσόδου του καλύψασαι τὸ δάπεδόν του.

Σπήλαιον Φυτίδι: Λίθινα ἐργαλεῖα ἀπὸ κεραμόλιθο.

Φωτογραφία Ἄννας Πετροχειλίου.

Πρὸς τὸ ἀριστερὸν τμήμα τοῦ θαλάμου τὸ δάπεδον εἶναι ἀκάλυπτον ὑπὸ φερτῶν ὑλικῶν καὶ διακοσμημένον ὑπὸ σταλαγματιῶν ἀφαιρεθέντων κατὰ τὸ πλεῖστον.

Πρὸς τὸ δεξιὸν τμήμα τοῦ θαλάμου αἱ προσχώσεις φθάνουν μέχρις ὀροφῆς, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἔχει κλείσει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εἰσόδου του.

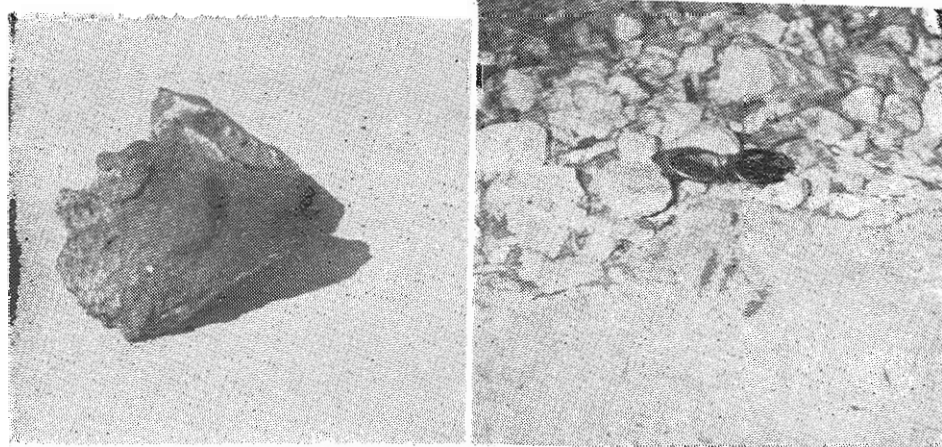
Σ π ῆ λ α ι ο γ ἔ ν ε σ ι ς : Εἶναι διανοιγμένον ἐντὸς ἀσβεστολίθου διὰ διαβρώσεως καὶ πιέσεως. Τὰ ὕδατα εἰσχωρήσαντα διὰ τῆς εἰσόδου του διέφυγον πρὸς τὸ τέλος του εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα. Ἡ ὀροφή του ἀκολουθεῖ τὴν κλίσιν τοῦ δαπέδου του.

Π ρ ο ῦ σ τ ο ρ ῖ α : Αἱ προκαταρκτικαὶ ἐξερευνητικαὶ ἐργασίαι εἰς τὸ σπή-

λαιον Φυτίδι, απέκάλυψαν ὅτι πρόκειται: περὶ χώρου μεγάλου προϊστορικοῦ καὶ παλαιοντολογικοῦ ἐνδιαφέροντος — ἀγνώστου μέχρι σήμερον — διατηρουμένου εἰς ἀρίστην κατάστασιν λόγω καλύψεως τοῦ δαπέδου του ὑπὸ μεγάλων ποσοτήτων φερτῶν ὑλικῶν ὕψους 1,5 μ. περίπου. Κυλισθὲν εἰς χαμηλότερα ἐπίπεδα μέρος τῶν ἐπιφανειακῶν φερτῶν ὑλικῶν, ἔφερον εἰς φῶς ὀστᾶ θηλαστικῶν — κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπολιθωμένα — ὄστρακα ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ὡς καὶ ἐργαλεῖα ἐκ κερατολίθου καλλιτεχνικώτατα ἐπεξεργασμένα: ξέστρα, τρυπάνια, γλυφίδες, αἰχμᾶς θελῶν κλπ.

Κατὰ τοὺς εἰδικοὺς μελετητὰς κ.κ. Ε. COUFALIK, ΟΤΑ ONDROUCEK καὶ Κ. VALOCH, τὰ ἐργαλεῖα ἀνήκουν εἰς τὴν ἀνωτέραν παλαιολιθικὴν περίοδον καὶ εἶναι ἡλικίας 25.000 — 30.000 ἐτῶν.

Τὰ ὄστρακα, κατὰ τὸν κ. Ι. Όντριαν, ἀνήκουν εἰς τὰ ἀκόλουθα γαστερόποδα μαλάκια: PATELLA CAERULEA, TRITON COSTATUS, HELIX POMATIA, SPONDYLUS GASTEROPUS, TROCHUS TURBINATUS, CERITHIUM VULGATUM καὶ TROCHUS MAGUS.

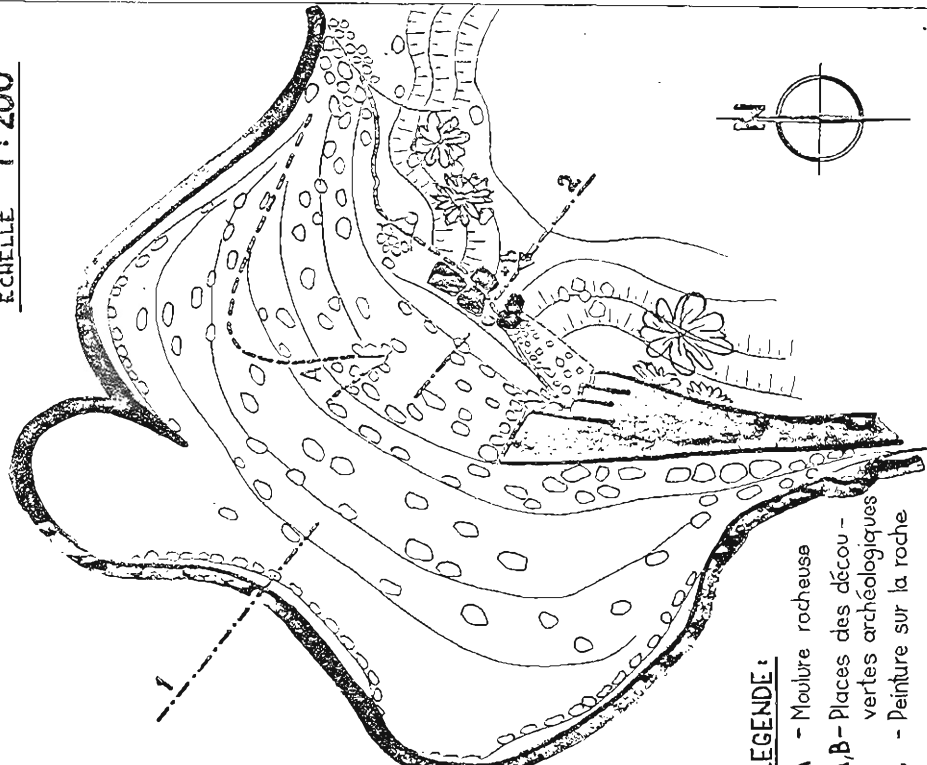
Ἐξ ἀριστερῶν εἰκόνα 1η: Βραχογράφημα σπηλαίου Φυτίδι ἐπὶ σταλακτιτικοῦ ὑλικοῦ εὐρεθέντος εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Εἰκόνα 2α: Βραχογράφημα τοῦ σπηλαίου παρὰ τὴν εἴσοδον (κάτω ἀπὸ τὰ γυαλιᾶ).

Φωτογραφίαι "Αἶνας Πετροχείλου.

Τὰ ὀστᾶ εἰς τὴν ἔλαφον CERVUS ELAPHUS χαρακτηρισθέντα τῆς αὐτῆς ἡλικίας. Ἡ παλαιότερα ἕως παλαιολιθικὴ ἀποκάλυψις εἰς τὸ σπήλαιον Φυτίδι θεωρεῖται ἢ ἀνακάλυψις δύο βραχογραφικῶν μαύρου χρώματος — ἴσως δι' ἄνθρακος — διὰ πρώτην φοράν εἰς Ἑλληνικὸν σπήλαιον. Ἡ μιὰ ἐπὶ θράχου παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, παριστάνει πρωτόγονον ἵππον ἢ καμηλοπάρδαλιν κατὰ κ. Α. Πουλιανόν. Ἡ ἄλλη εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἐπὶ τεμαχίου σταλαγμιτικοῦ ὑλικοῦ παρουσιάζ-

1. PROJECTION HORIZONTALE

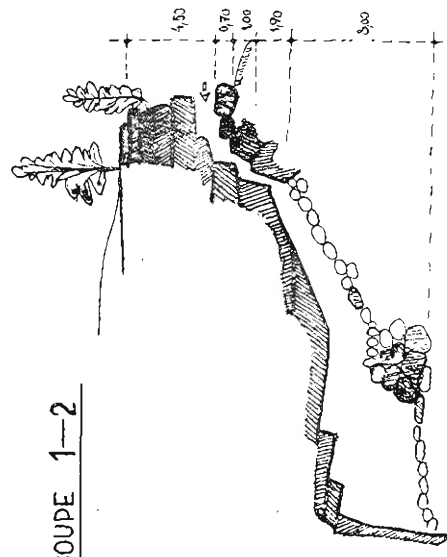
ECHELLE 1:200

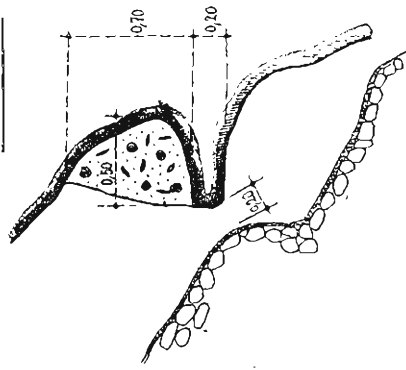
LEGENDE:

- A - Moulure rocheuse
- A, B - Places des décou-
vertes archéologiques
- C - Peinture sur la roche

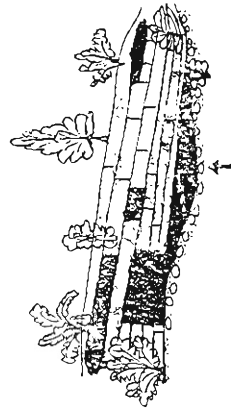
2. COUPE 1-2

3. COUPE DE LA MOULURE EN DÉTAIL

4. VUE VERS L'ENTRÉE

ζει τὸ λατινικὸν ἐρωτηματικὸν ἢ ὄφιν. Αἱ ἀνωτέρω βραχογραφίαι ὁμοιάζουν μὲ τὰς πρωτογόνους βραχογραφίας τῆς βορείου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Σαχάρας, ὅπως ἀναφέρει ὁ DR. JELINEK (1).

Εἰς τὸ ἀριστερὸν — ἀκάλυπτον ἐκ φερτῶν ὕλικῶν — τμήμα τοῦ σπηλαίου εὐρέθησαν σκορπισμένα θραύσματα πηλίνων ἀγγείων, μερικὰ τῶν ὁποίων καλύπτονται ὑπὸ σταλακτιτικῆς ὕλης, μὴ μελετηθέντα πρὸς τὸ παρόν.

Θεωρεῖται ἀπαραίτητος μιὰ ἐπισταμένη ἔρευνα μὲ συνεργασίαν εἰδικῶν, πρὸς ἀποκάλυψιν παλαιότερων εὐρημάτων — κάτω τῶν φερτῶν ὕλικῶν — ἐπὶ τοῦ φυσικοῦ δαπέδου τοῦ σπηλαίου τὰ ὅποια θὰ ἐσθηθῆσιν εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρώπου τῆς Κεφαλληνίας. Ἡ Ε.Σ.Ε. εἶναι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν εἰδικῶν.

RESUME

GROTTE FYTIDI No. 3500 A SAMI DE CEPHALLONIE

Par Anne Pétrichilos

Il s'agit d'une grotte préhistorique de 30 x 25 mètres, dont l'entrée autrefois était large de 25 mètres environ. Aujourd'hui ses dimensions sont de 2 x 0,80 m. seulement, à cause de matériaux charriés. Ces matériaux ont pénétré et se sont déposés à son intérieur, couvrant la plupart de la grotte et recouvrant les vestiges de l'homme primitif, comme il a été constaté par les outils, ossements d'animaux, coquillages et fragments de vases, découverts à la suite du retrait d'une partie des alluvions. Deux peintures rupestres noires sont aussi apparues. (Voir numéro précédent du Bulletin de la S.S.H.)